

Verhalen geschreven door onze leden

● De zalm terug in de Rijn?

Miljoenen zijn geïnvesteerd in de kwaliteit van het Rijnwater, nu moet de zalm nog terugkomen. Maar zo eenvoudig is dat niet. Stroomopwaarts, tussen Straatsburg en Basel liggen acht stuwdammen die de doorgang van deze trekvis verhinderen. Er is dus nog veel werk aan de winkel voordat de zalm bij Wageningen weer, net als vroeger met drijfnetten uit de Rijn gehaald kan worden.

In de achttiende eeuw is hier wel op zalm gevestigd. Niet dat er erg veel gevangen werd. Want de meeste, tegen de stroom in zwemmende zalm - de vetste! - werden aan de benedenloop van de grote rivieren gevangen. Het een eind verder stroomopwaarts gelegen Wageningen viste dus letterlijk achter het net.

Toch gunde het Wageningse stadsbestuur zichzelf en zijn medeburgers ook wel eens zo'n heerlijke vis op het bord. Vooral toen bleek dat Rhenen een zalmvanger had aangesteld. Dat was de Werkendamse visser Jan Hovestad die het monopolie op de zalmvisserij in het Rhenense deel van de Rijn kreeg. Wageningen gaf daarna de vader van de Rhenense zalmvanger hetzelfde vismonopolie voor het Wageningse deel van de rivier.

De zalmvisser had een zwaar en specialistisch beroep. Hij werkte met een uit drie lagen bestaand drijfnet dat dwars over de rivier werd gelegd. Er moest vooral 's nachts gevestigd worden, wanneer de meeste zalm de Rijn op zwemt.

In het begin leverde visserij vermoedelijk voldoende op, want de Wageningse senior-zalmvanger liet zijn vrouw uit Werkendam overkomen. Maar na enkele jaren begon de zalmvisser te klagen. Hij ving zo weinig dat hij er onmogelijk een gezin van kon onderhouden. Om niet zonder zalmvanger en dus zonder zalm te komen zitten, ging het stadsbestuur er zelfs toe over om de zalmvisserij te subsidiëren. De zalmvanger kreeg voortaan een toelage, een *douceur*, voor elke zalm die hij ter markt bracht. Toen dat ook niet voldoende hielp, ging Wageningen zelfs de Rhenense zalmvanger subsidiëren: ook hij kreeg een toelage voor elke zalm die hij op de Wageningse markt bracht. Kennelijk heeft dat ook niet geholpen, want rond 1800 horen we niets meer van de Wageningse gesubsidiëerde zalmvisserij. In de negentiende eeuw werden er nog wel zalm op de Wageningse visbank gebracht, maar het waren er steeds minder en in de loop van de twintigste eeuw verdween de zalm zelfs geheel uit de Rijn en uit de Nederlandse wateren. *Kees Gast*

Foto: De visbank op het Raadhuisplein, ca. 1870 (foto Gemeentearchief Wageningen).